

Zarządzać bezpieczeństwem – to przewidywać zagrożenia

Od lewej siedzą: S. Ordysiński, M. Antoniak, dr M. Pęciło-Pacek, dr inż. Z. Pawłowska (kierownik Zakładu), od lewej stoją: dr B. Krzyśków, dr J. Rzepecki

Zakład Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy funkcjonuje w strukturze Centralnego Instytutu Ochrony Pracy od 1997 r. Prowadzone tu prace badawcze i wdrożeniowe koncentrują się na zagadnieniach ważnych z punktu widzenia zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, realizowanego zarówno na poziomie państwa, jak i przedsiębiorstw. Prace te dotyczą m.in. doskonalenia prawa w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ekonomicznych stymulatorów poprawy warunków pracy, monitorowania bezpieczeństwa i higieny pracy oraz metod skutecznego zarządzania systemem bezpieczeństwa i higieną pracy.

Prace dotyczące prawnych aspektów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy są prowadzone w Pracowni Prawnej, którą kieruje dr Barbara Krzyśków. W pierwszych latach funkcjonowania Zakładu w (szczególnie przed 2004 r., wyznaczającym przystąpienie Polski do Unii Europejskiej) w centrum uwagi było dostosowanie polskiego prawa w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy do postanowień dyrektywy Wspólnoty Europejskiej. Równolegle w Zakładzie prowadzono badania nad oceną kosztów i korzyści wdrażania nowych regulacji prawnych w tym obszarze.

Obecnie, wobec wzrostu popularności niepracowniczych form zatrudnienia, podjęto w Pracowni zadania mające na celu doskonalenie rozwiązań prawnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy wszystkich osób świadczących pracę, bez względu na podstawę prawną jej wykonywania. Istotnym elementem prowadzonych działań są również ekspertyzy i opinie dotyczące nowych rozwiązań prawnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym ustawy o emeryturach pomostowych, oraz ekspertyzy i opinie dotyczące przyczyn wypadków przy pracy, wydawane na potrzeby toczących się spraw prokuratorskich i sądowych.

Ocenie skuteczności wprowadzanych prawem wymagań, wyrażającej się zmianami poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy, służą systemy monitorowania bezpieczeństwa i higieny pracy. Na doskonalenie tych systemów są ukierunkowane prace realizowane w utworzonym

w Zakładzie Centrum Analiz Wypadków, które obejmują m.in. opracowywanie metod prowadzenia analiz danych statystycznych wypadków przy pracy do celów prewencji. Ich wynikiem jest przede wszystkim identyfikacja obszarów i sektorów działalności o największym ryzyku wystąpienia wypadków przy pracy i powtarzalnych sekwencji zdarzeń wypadkowych w tych obszarach, a także propozycje nowych metod monitorowania warunków pracy.

W Pracowni Ekonomicznych Problemów Ochrony Pracy są prowadzone prace nad zasadami funkcjonowania ubezpieczeń wypadkowych, służące opracowaniu i doskonaleniu ekonomicznych stymulatorów poprawy warunków pracy. Od wielu lat kieruje nimi dr Jan Rzepecki. W efekcie tych prac powstała propozycja modelu zróżnicowanej składki na ubezpieczenie wypadkowe, stanowiącego punkt wyjścia do ustalenia zasad różnicowania składki we wprowadzonym w 2003 r. systemie ubezpieczeń wypadkowych. Obecnie trwają prace, zmierzające do usprawnienia tego systemu jako ekonomicznego stymulatora poprawy warunków pracy w przedsiębiorstwach.

Obaleniu utrwalonego w świadomości wielu pracodawców poglądu o braku opłacalności inwestowania w bezpieczeństwo i higienę pracy i wykazaniu, że może ono przynieść wymierne korzyści, służą prace dotyczące kosztów i korzyści zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w przedsiębiorstwach. Pierwszym ich efektem było opracowanie metody obliczania obciążających przedsiębiorstwa kosztów wypadków przy pracy, która obecnie stanowi istotny element ogólnego modelu analizy kosztów i korzyści bezpieczeństwa i higieny pracy. Model ten można łatwo zastosować w każdym przedsiębiorstwie dzięki udostępnieniu na stronach internetowych CIOP-PIB programu komputerowego wspomagającego obliczanie kosztów i korzyści bezpieczeństwa i higieny pracy. Kolejne prace umożliwiły pozyskanie dowodów na ekonomiczną opłacalność i skuteczność wdrożenia systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy funkcjonujących w przedsiębiorstwach.

Obecnie podjęto próbę oceny efektywności zarządzania zasobami ludzkimi w aspekcie bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w przedsiębiorstwie. Już pierwsze wyniki wskazują, że dobre zarządzanie zasobami ludzkimi jest w tym kontekście potrzebne i opłacalne.

Doskonalenie i wspomaganie wdrażania w przedsiębiorstwach skutecznych rozwiązań w zakresie zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy to podstawowy cel prac podejmowanych w Pracowni Zarządzania i Oceny Ryzyka, prowadzonych m.in. przez dr inż. Zofię Pawłowską i dr Małgorzatę Pęciłło. Ich wyniki stały się w 1999 r. punktem wyjścia

do opracowania normy krajowej PN-N-18001 *Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania* oraz ogólnych zasad oceny ryzyka zawodowego, ujętych w projekcie normy krajowej PN-N-18002 *Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego*.

Z myślą o doskonaleniu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy prowadzone są obecnie badania nad wdrażaniem programów modyfikacji zachowań niebezpiecznych i promowaniem działań w zakresie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw, w tym tych realizowanych w ramach bezpieczeństwa i higieny pracy. Badania potwierdziły, że podejmowanie takich działań może znacząco przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy i jakości życia w pracy.

Istotne znaczenie dla rozwoju prowadzonych badań ma współpraca międzynarodowa. Już od 2003 r. pracownicy Zakładu biorą aktywny udział w pracach zespołów międzynarodowych realizujących zadania na rzecz Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy w Bilbao oraz Komisji Europejskiej, w tym m.in. projekty dotyczące ekonomiczno-społecznego wpływu wdrażania dyrektyw WE odnoszących się do prewencji chorób układu mięśniowo-szkieletowego oraz ograniczania niekorzystnego wpływu pól elektromagnetycznych na pracowników. Zakład uczestniczy również w pracach badawczych realizowanych w 6 i 7 programie ramowym UE, dokonując m.in. analiz problemów związanych z monitorowaniem różnych aspektów ochrony zdrowia w pracy.

Z archiwum

Konferencja naukowa „Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy w przedsiębiorstwie”. 28.10.1997 r.

Pilotażowy konkurs „Zarządzanie Bezpieczeństwem Pracy” 1999-2000